Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. G. Cazacu)
Dosarul nr. 3a-2587/25 (2-23077855-02-3a-14082025)

D E C I Z I E

10 decembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele ședinței, judecătorul	Sîrbu Victoria
Judecătorii	Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier	Papuc Daniela

examinând în ședință publică, apelul declarat de Rău Andrei împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2025, adoptată în cauza de contencios administrativ, la acțiunea înaintată de către Rău Andrei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actelor administrative și obligarea la recalcularea pensiei,

A C O N S T A T A T:

Pretențiile reclamantului:

La 30 mai 2023 Rău Andrei s-a adresat în instanţa de judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat:

- anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 92/2023/43814 din 03.04.2023 privind stabilirea pensiei;

- anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. R-964/23 din 04.05.2023;

- obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei pentru vechime în muncă prin includerea în calcul a tuturor plăților primite pentru 12 luni precedente concedierii indicate în certificatul privind plata soldei lunare și a ajutorului material pentru calcularea pensiei nr. 7 din 30.03.2023 din suma de 339.931,18 lei;

- recalcularea pensiei pentru vechime în muncă începînd cu data de 31.03.2023 în proporție de 50% din salariul primit pentru 12 luni precedente concederii din suma totală de 322.036,27 lei, din care au fost reținute contribuții individuale de stat obligatorii, în mărime de 14.163,80 lei, inclusiv de la 01.04.2023 în mărime de 15.193,18 lei.

În motivarea acțiunii a indicat reclamantul că, la 31.03.2023 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîşcani, mun. Chişinău cu cererea nr.92/2023/3945, prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, începând cu data de 31.03.2023, în baza art.13 lit. a), art. 14 lit. a) şi art.44 din Legea nr. 1544/1993 şi pct.1, pct.2, pct.3, pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.78/1994.

A menționat reclamantul că, la cererea depusă cu privire la stabilirea pensiei a anexat toate actele necesare care confirmă vechimea în muncă realizată pe o perioadă de 25 ani 00 luni 05 zile, inclusiv certificatul privind plata soldei lunare şi a ajutorului material pentru calcularea pensiei nr.7 din 30.03.2023 întocmit de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră care reflectă suma primită în ultimul an de activitate pentru calcularea cuantumului pensiei de 339.931,18 lei, primită în perioada de activitate martie 2022 - februarie 2023, adică 12 luni precedente lunii concedierii. Din sumele respective au fost reţinute şi achitate contribuţii individuale obligatorii de stat.

A afirmat că, din documentele prezentate la CTAS sect. Rîşcani urma să i se stabilească pensia pentru vechime in munca in proporţie de 50% pentru o vechime în muncă realizată de 25 ani, în mărime de 14.163,80 lei.

La 20.04.2023 a făcut cunoştinţă cu Decizia CTAS sect. Rîşcani privind stabilirea pensiei nr.92/2023/43814 conform căreia constat că, cuantumul pensiei sale este stabilit începând cu 31.03.2023 în mărime de 10.918,68 lei. Cu această decizie nu este de acord, deoarece i s-a diminuat considerabil cuantumul pensiei. Astfel, autoritatea a calculat cuantumul pensiei din suma totală de 262.048,16 lei, dar nu din cea primită de la organul abilitat – Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră şi reflectată în Certificatul nr. 7 din 30.03.2023.

A explicat că în dezacord cu decizia organului de asigurări sociale, la 02.05.2023 a depus cerere prealabilă nr.R-964/23 la Casa Naţională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat:

1. Anularea deciziei nr.92/2023/43814 emisă de către CTAS sect. Rişcani ca fiind una ilegală şi abuzivă.

2. Emiterea unei decizii prin care să se recalculeze pensia pentru vechime în muncă începând cu data de 31.03.2023, în proporţie de 50% din suma de 339.931,18 lei, cu includerea tuturor sumelor primite înainte de concediere în perioada martie 2022 – februarie 2023.

3. Calcularea cuantumului pensiei începând cu data de 31.03.2023 în mărime de 14.163,80 lei, inclusiv indexarea de la 01.04.2023, în cuantum de 15.918,80 lei.

A declarat reclamantul că, la 10.05.2023 a recepţionat răspunsul nr.R-964/237 din 04.05.2023 la cererea prealabila nr.R-964/23 din 02.05.2023, prin care i s-a refuzat în recalcularea pensiei menţinând în vigoare decizia CTAS sect. Rîşcani privind stabilirea pensiei în mărime de 10.918,68 lei.

A comunicat că, prin Extrasul din Ordin nr.241 ps din 27.03.2023 a încetat raportul de serviciu din cadrul Inspectoratului General al Poliţiei de Frontieră, al MAI, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, de la data de 30.03.2023.

Ca urmare, de către angajator a fost emis Certificatul nr.7 din 30.03.2023 care demonstrează faptul că în ultimul an de activitate pentru calcularea cuantumului pensiei suma primită de este de 339.931,18 lei, din care incontestabil trebuia să-i fie stabilit cuantumul pensiei.

A relatat că din conţinutul certificatului de soldă se conchide că contrar prevederilor art.44 din Legea nr.1544/1993 şi pct.1-pct.4 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu au fost incluse plăţile sumelor pentru sporul pentru muncă prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 50.042,15 lei, premiul anual primit în sumă de 15.297,65 lei, premiul unic în mărime de 12.496,36 lei, sporul pentru munca de noapte în sumă de 46,86 lei achitate în ultimul an de activitate, plăţi care nu poartă caracter compensatoriu.

A explicat că legislatorul a indicat în mod expres şi exhaustiv care sunt plăţile compensatorii care nu se includ la calcularea pensiei, iar aşa plăţi cum sunt sumele pentru sporul pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate, premiul anual, premiul unic, sporul pentru munca de noapte, achitate în ultimul an de activitate nu sunt incluse ca fiind exceptate.

A invocat că Legea nr.270/2018 are ca obiect de reglementare stabilirea unui sistem unitar de salarizare în sectorul bugetar şi reprezintă un cadru general ce cuprinde principiile, regulile şi procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcţiilor din sectorul bugetar.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2025, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Rău Andrei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe la 21 februarie 2025 reclamantul a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2025, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea reclamantului să fie admisă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a

fost pronunțat public la 18 februarie 2025, iar apelul nemotivat a fost declarat la 21 februarie 2025. Hotărârea motivată a fost comunicată apelantului la 29 aprilie 2025 iar apelul motivat a fost depus la 26 mai 2025. Prin urmare, Colegiul constată că atât apelul nemotivat, cât și cel motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

Reiterând circumstanțele de fapt și de drept, apelantul în motivarea apelului a subliniat faptul că nu este de acord cu hotărârea primei instanţe, care o consideră ilegală şi neîntemeiată.

A menționat că instanţa de fond nu a luat în considerare că CTAS Rîşcani şi nici CNAS nu au luat în calcul toate plăţile cu caracter permanent, care urmau să fie incluse în formula de calcul a pensiei, plăţi reflectate în certificatul privind plata soldei. Instanța urma să determine pensia pentru vechime în muncă în mărime de 14.163,80 lei sau cel puţin suma 13.643,11 lei (în cazul în care se exclude din calcul plata care reflectă premiul unic în mărime de 12.496,36 lei) cu indexarea corespunzătoare începând cu 01.04.2023.

A invocat că concluziile instanței privind caracterul nepermanent al plăților nu este probată prin probe veridice şi suficiente. Instanţa de fond nu a analizat şi nu a dat aprecierea corespunzătoare certificatului privind plata soldei, astfel urma să realizeze o analiză detaliată a tuturor plăţilor incluse în certificatul nominalizat prin prisma art. 44 alin.(2) din Legea nr. 1544/1993 şi pct. 3 alin. (1) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994. La caz, instanţa formulează aceste concluzii doar după enumerarea unui șir de acte normative, nefiind clar care anume circumstanţe și norme au servit la formularea acestor concluzii.

A susținut că, din analiza sumelor incluse de CTAS la calcularea pensiei și acceptate de instanţa de fond au fost incluse în calcul doar sumele care fac parte din salariu (partea fixă şi partea variabilă a salariului în sensul art. 10 din Legea 270/2018), precum şi indemnizaţia de concediu. Celelalte plăţi, care fac parte din cea de a doua categorie care se include la calcularea pensiei (media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu), nu au fost luate în considerare, cu toate că acestea sunt plăţi cu caracter permanent.

A relevat că, în contradicție cu concluziile instanței, la etapa emiterii actului administrativ contestat, apelantul nu a fost înştiinţat despre procedura administrativă, nu a fost informat în scris, nu a participat la procedura administrativă, respectiv, nu a fost audiat pe marginea celor imputate, ceea ce contravine atît prevederilor art.118 Cod administrativ, dar şi prevederilor art. 32 alin. (2), art. 70 alin. (1), art. 85 alin. (3), art. 94 alin. (1) din Codul administrativ.

A opinat că instanța, argumentând netemeinicia acţiunii a aplicat o lege neaplicabilă prezentei speţe şi anume conţinutul art. 26 din Legea contenciosului administrativ, normă abrogată.

În şedinţa de judecată reprezentantul reclamantului Rău Andrei, avocatul Pîslaru Lilia, a susținut cererea de chemare în judecată, pe motivele de fapt și de drept invocate, solicitând admiterea acesteia.

În şedinţa de judecată reprezentantul pârâtului Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a prezentat, deși a fost citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei, astfel în temeiul art. 239 alin. (2) din Codul administrativ instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa intimatului.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu exceptia art. 169–171.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral hotărîrea primei instanței și emite o nouă decizie.

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art.219 alin.(1)-(3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, analizând temeinicia și legalitatea hotărârii instanței de fond, constată că aceasta este neîntemeiată, motiv pentru care hotărârea urmează a

fi casată și adoptată o decizie nouă, prin care acțiunea să fie admisă parțial, din raționamentele ce urmează.

Admisibilitatea acțiunii:

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanţa verifică din oficiu dacă sunt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Conform art. 3 Cod administrativ, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

Conform art. 6 Cod administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităţilor publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condiţiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sînt părţi ale procedurii administrative.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin.(1) - (2) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sînt afectate de actul administrativ individual, nu sînt destinatarii acestuia.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În conformitate cu art. 206 alin. (1) lit.a), b) Cod administrativ, o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);

b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).

Analizând obiectul cererii și conținutul actului contestat, instanța reține că decizia Casei Naționale pentru Asigurări Sociale, Oficiul teritorial Chișinău sectorul Rîșcani nr. 92/2023/43814 din 31 martie 2023 și răspunsul Casei Naționale pentru Asigurări Sociale nr. R-964/23 din 4 mai 2023 constituie un acte administrative individuale defavorabile, emise de o autoritate publică în exercitarea prerogativelor de putere publică, producând efecte juridice directe asupra apelantului.

În aceste condiții, acțiunea formulată, având ca obiect anularea acestei deciziei și răspunsului emise de Casa Națională de Asigurări Sociale, se circumscrie tipului de acțiune în obligare prevăzute de art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

Totodată, în temeiul dispozițiile art.191 alin.(1) și art.196 alin.(1) Cod administrativ referitoare la competența materială și teritorială a instanțelor în materie de contencios administrativ, se constată că acțiunea introdusă de reclamant a fost înaintată instanței competente, fiind respectate cerințele privind competența jurisdicțională atât sub aspect material, cât și teritorial.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În temeiul art. 39 alin. (1) şi (2) din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Potrivit art. 189 alin. (1) şi (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

Completul de judecată reține că apelantul este destinatarul actelor administrative contestate și, prin acțiunea formulată, urmărește protecția unui drept propriu susceptibil de a fi vătămat prin activitatea administrativă a autorității.

Prin urmare, condiția privind revendicarea unui drept legitim, necesară admisibilității acțiunii în contencios administrativ, este întrunită, iar apelantul beneficiază de control judecătoresc asupra activității administrative contestate.

În acord cu art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător.

Analizând dispozițiile legale aplicabile și circumstanțele concrete ale cauzei, Completul judiciar constată că reclamantul are calitatea de persoană legitimă pentru a sesiza instanța de contencios administrativ, a respectat procedura și termenul de depunere a acțiunii, iar obiectul cererii nu se încadrează în situațiile exceptate de la controlul judiciar. În aceste condiții, nu se identifică motive de inadmisibilitate a acțiunii, iar instanța de fond a apreciat corect că sunt întrunite condițiile pentru admiterea acesteia.

Raționamentele asupra fondului acțiunii:

Din materialele cauzei se atestă că Rău Andrei a deținut calitatea de Șef al Direcției urmărire penală al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră până la 30 martie 2023.

Potrivit Certificatului nr.7 din 30 martie 2023 privind plata soldei lunare și a ajutorului material pentru calcularea pensiei, eliberat lui Rău Andrei – Șef al Direcției urmărire penală, de către General al Poliției de Frontieră, suma totală a veniturilor realizate în ultimul an de activitate constituia 339.931,18 lei.

La 31 martie 2023 reclamantul s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău sectorul Rîşcani cu cererea nr.92/2023/3945, prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, începând cu data de 31 martie 2023, în baza art.13 lit. a), art. 14 lit. a) şi art.44 din Legea nr. 1544/1993 şi pct.1, pct.2, pct.3, pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.78/1994.

La 31 martie 2023 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău sectorul Rîşcani a emis decizia nr. 92/2023/43814, prin care i-a stabilit lui Rău Andrei pensia pentru vechime în muncă în mărime de 10.918,68 lei. Decizia i-a fost adusă la cunoștință reclamantului la 20 aprilie 2024.

După cum reiese din materialele dosarului administrativ, la stabilirea pensiei, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a luat în considerare munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 50.042,15 lei, premiul anual în sumă de 15.297,65 lei, premiul unic în mărime de 12.496,36 lei și sporul

pentru munca de noapte în sumă de 46,86 lei. În consecință, prin excluderea acestor sume din totalul veniturilor de 339.931,18 lei, baza de calcul utilizată de autoritate a fost redusă la 262.048,16 lei.

În dezacord cu decizia nr. 92/2023/43814 la 2 mai 2023 Rău Andrei s-a adresat cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat:

1. Anularea deciziei de stabilire a pensiei nr.92/2023/43814.

2. Emiterea unei decizii prin care să se recalculeze pensia pentru vechime în muncă începând cu data de 31 martie 2023 în proporţie de 50% din suma de 339.931,18 lei, cu includerea tuturor sumelor primite înainte de concediere din care au fost reţinute şi achitate contribuţii individuale de stat obligatorii în perioada martie 2022 – februarie 2023.

3. Calcularea cuantumului pensiei începând cu data de 31 martie 2023 în mărime de 14.163,80 lei, inclusiv indexarea de la 01 aprilie 2023, in cuantum de – 15.918,80 lei.

La 10 mai 2023 reclamantul a recepţionat răspunsul nr.R-964/237 din 04.05.2023 la cererea prealabilă, prin care i s-a refuzat în recalcularea pensiei.

Astfel, având în vedere că reclamantul nu este de acord cu Decizia de stabilire a pensiei nr. 92/2023/43814 emisă de către CTAS sect. Rîşcani şi cu răspunsul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr.R-964/237 din 04.05.2023 în temeiul art.189 al Codului Administrativ a intentat prezenta acţiune.

La 30 mai 2023 Rău Andrei a depus acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerințele deduse judecății.

Soluționând cauza, prima instanță a concluzionat asupra netemeiniciei a acțiunii, pe motiv că sporul pentru muncă prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate, premiul anual, premiul unic și sporul pentru munca de noapte nu puteau fi incluse în calculul pensiei, deoarece nu aveau caracter permanent, astfel că susținerile reclamantului au fost apreciate ca neîntemeiate și nu au justificat modificarea deciziei administrative contestate.

Din instrumentul de atac rezultă că, apelantul Rău Andrei a solicitat anularea deciziei, întrucât Casa Națională de Asigurări Sociale a stabilit pensia pe baza unei sume incorecte și incomplete, neincluzând venituri în cuantum total de 322.036,27 lei indicate în certificatul salarial și folosind în mod nejustificat doar suma de 262.048,16 lei, lei, fără motivare, ceea ce a dus la diminuarea ilegală a bazei de calcul a pensiei și la încălcarea dreptului la o hotărâre motivată și la un proces echitabil.

Legislația relevantă:

În conformitate cu art. art. 2 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544/1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarilor publici cu statut special din sistemul

administraţiei penitenciare, care au dreptul la pensie li se stabileşte pensie după eliberare din serviciu.

Potrivit art. 44 din Legea nr. 1544/1993, pensia pentru persoanele menţionate se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

În temeiul pct. 1 din Hotărîrea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar nr. 78/1994, se stabileşte că pensiile militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu […].

Potrivit pct. 2 lit. a) din Hotărîrea Guvernului nr. 78/1994, pensiile militarilor şi ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorii Centrului Naţional Anticorupţie şi ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se calculează din următoarele tipuri de drepturi băneşti:

a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul pe bază de contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră (cu excepţia persoanelor indicate în subpunctele "b" şi "c" ale prezentului punct) - din salariul funcţiei deţinute conform schemei de încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înaintate de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu.

În temeiul pct. 3 din Hotărîrea Guvernului nr. 78/1994, în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se includ recompensele, plăţile, sporurile şi suplimentele care, conform legislaţiei în vigoare, sînt acordate permanent.

Totodată, indemnizaţia pentru executarea conştiincioasă a obligaţiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproşabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) şi asistenţa materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decît mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv.

Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizaţia de concediere şi plăţile compensatorii.

Se consideră plăţi compensatorii:

compensaţia pentru concediul nefolosit;

compensaţia în schimbul raţiei alimentare;

compensaţia în schimbul echipamentului;

compensaţia pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătăţii;

compensaţia pentru închirierea spaţiului locativ;

indemnizaţiile de transfer;

plăţile de asigurare;

îndemnizaţiile de instalare, diurnele şi alte plăţi, raportate la cheltuielile de deplasare, precum şi sporurile şi suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă;

îndemnizaţiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă şi corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate şi corupţiei al Ministerului Afacerilor Interne;

majorările la salariile de funcţie, plătite în timpul aflării în Forţele de menţinere a păcii, precum şi colaboratorilor instituţiilor penitenciare dislocate în or. Bender;

plăţile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor şi pentru muncă sîrguincioasă;

sporul la salariul de funcţie în cuantum de 50%, prevăzut de art.29 pct.5 al Legii cu privire la funcționari publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996;

pensiile şi alte plăţi cu caracter unic şi compensatoriu.

Conform pct. 4 lit. a) din Hotărîrea Guvernului nr. 78/1994, pentru calcularea mediei lunare a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se stabilesc următoarele perioade de decontare:

a) militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare - ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii (decedării) (de la data de 1 pînă la data de 1);

Pentru stabilirea pensiei în baza Legii nr 1544/1993, instituția de forță eliberează funcționarului care a încetat raportul de serviciu, următoarele acte: ordinul cu privire la încetarea raportului de serviciu, certificatul cu privire la vechimea în muncă și două certificate cu privire la solda bănească pentru ultimele 12 luni precedente concedierii.

În temeiul art. 10 din Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23.11.2018 (1) Salariul lunar al personalului din unitățile bugetare pentru activitatea desfășurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din: a) partea fixă, compusă din: – salariul de bază; – sporul lunar în valoare fixă; – sporul lunar pentru gradul profesional; – sporul lunar pentru deținerea titlului științific și/sau științifico-didactic; – sporul lunar pentru deținerea titlului onorific; b) partea variabilă, care cuprinde: – sporul pentru performanță; – sporuri cu caracter specific.

(2) Suplimentar la cele menționate la alin.(1), personalul unităților bugetare beneficiază, după caz, de: – sporul de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile; – sporuri pentru munca suplimentară, pentru munca de noapte și/sau pentru munca prestată în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de repaus; – spor pentru participare în proiecte de dezvoltare finanțate din surse externe; – spor pentru realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană; – sporul de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate; – sporul pentru consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice locale amalgamate; – premii unice; – premiu anual.

Art. 18^1 din Legea nr. 270/2018 stabilește că, pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război ori în perioada stării de urgență în sănătate publică, personalul din unitățile bugetare poate beneficia de spor de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. Sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate se acordă în conformitate cu art. 139^1 din Codul muncii nr. 154/2003, în mărime de până la 100% din salariul de bază.

Art. 139^1 alin. (2) din Codul muncii, sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate se stabilește în mărime de până la 100 la sută din salariul de bază pe unitate de timp (oră sau zi), în funcție de volumul de lucru și de nivelul de pregătire profesională ale salariatului, pentru fiecare oră sau zi de muncă prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate.

Art. 19 alin. (2) - (4) din Legea nr. 270/2018 stabilește că sporul pentru orele de muncă prestate în afara duratei normale a timpului de muncă sau în zilele de sărbătoare nelucrătoare şi/sau în zilele de repaus pentru activităţi desfăşurate potrivit atribuţiilor postului se stabileşte în condiţiile art. 103–105 din Codul muncii al Republicii Moldova, în mărime dublă a salariului de bază pe unitate de

timp. Prevederile alin. (2) nu se aplică persoanelor salarizate prin cumul de funcții în cadrul aceleiași unități bugetare. Personalul care, potrivit programului normal de lucru, își desfășoară activitatea între orele 22.00 și 6.00 beneficiază pentru orele lucrate în acest interval de timp de un spor în mărime de 50% din salariul de bază pe unitate de timp, în condițiile stabilite la art. 103 și 159 din Codul muncii al Republicii Moldova.

Instanța de apel, examinând în ansamblu actele și lucrările dosarului, precum și susținerile reclamantului referitoare la includerea în baza de calcul a pensiei a sumelor aferente sporului pentru condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 50.042,15 lei, premiului anual în sumă de 15.297,65 lei, premiului unic în mărime de 12.496,36 lei și muncii de noapte în sumă de 46,86 lei, le raportează la cadrul normativ incident și reține următoarele.

Examinând actele și lucrările dosarului, precum și prevederile legale aplicabile, instanța reține că potrivit art.48 al Legii nr.1544/1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, pensiile acestor categorii se stabilesc de Casa Națională de Asigurări Sociale în modul determinat de Guvern.

Hotărârea Guvernului nr.78/1994 detaliază acest „mod", stabilind la pct.1 că pensiile se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu.

Cu toate acestea, pct.3 din aceeași hotărâre introduce un criteriu restrictiv esențial: în media lunară se includ numai acele recompense, plăți, sporuri și suplimente „*care, conform legislației în vigoare, sunt acordate permanent*", iar o serie de plăți cu caracter compensatoriu sau unic sunt enumerate expres ca fiind excluse de la calculul pensiei.

În viziunea Colegiului specializat, rezultă că legiuitorul a intenționat să delimiteze clar, în scopul calculării pensiei, între veniturile cu caracter structural, permanent, care reflectă în mod veridic nivelul obișnuit al remunerației, și veniturile ocazionale, excepționale sau compensatorii, care nu pot influența cuantumul pensiei.

Raportând aceste prevederi la circumstanțele de fapt, instanța de apel constată că suma totală a veniturilor realizate de reclamant în ultimele 12 luni de activitate, conform certificatului nr.7 din 30 martie 2023, constituie 339.931,18 lei.

Din acest total, Casa Națională de Asigurări Sociale a exclus patru categorii de venituri: sporul pentru condiţii de risc sporit pentru sănătate în sumă de 50.042,15 lei, premiul anual în sumă de 15.297,65 lei, premiul unic în mărime de 12.496,36 lei și sporul pentru munca de noapte în sumă de 46,86 lei, stabilind astfel o bază de calcul redusă la 262.048,16 lei.

Sub aspectul legalității acestor excluderi, instanța de apel reține că, în ceea ce privește suma de 50.042,15 lei, din coroborarea art.18[1] din Legea nr. 270/2018 cu art.139[1] din Codul muncii rezultă că sporul pentru munca în condiții de risc sporit pentru sănătate se acordă, în mărime de până la 100% din salariul de bază, pentru fiecare oră sau zi în care salariatul își desfășoară activitatea în astfel de condiții.

Astfel, deși formal această plată este legată de timpul efectiv lucrat, condițiile de risc sunt, în cazul anumitor funcții operative din structurile de forță, inerente și permanente activității reclamantului.

Adăugător, instanța de apel mai reține că, sporul pentru condiții de risc nu figurează în lista plăților compensatorii prevăzute de pct.3 din Hotărârea de Guvern nr.78 din 21.02.1994, listă care are caracter exhaustiv.

Dacă legiuitorul ar fi intenționat să excludă de la calculul pensiei sporurile pentru activitate în condiții de risc, le-ar fi enumerat expres alături de celelalte plăți compensatorii. Absența unei asemenea mențiuni, coroborată cu caracterul obiectiv, permanent al riscului asociat funcției exercitate de reclamant, conduce la concluzia că acest spor se încadrează în categoria „sporurilor și suplimentelor acordate permanent” care, potrivit pct.3 din Hotărârea de Guvern nr.78 din 21.02.1994, trebuie incluse în media lunară de calcul a pensiei.

Prin urmare, acest spor are un caracter permanent, fiind acordat proporțional timpului efectiv lucrat în condiții de risc sporit, și nu reprezintă o plată compensatorie. Dealtfel, Casa Națională de Asigurări Sociale a aplicat eronat legea, confundând acest drept salarial cu o compensație excepțională, deși el face parte din structura retribuției prevăzute la articolul 10 alin. (2) din Legea nr. 270/2018. Astfel, excluderea sumei de 50.042,15 lei contravine punctului 3 din HG nr. 78/1994, care impune includerea tuturor sporurilor acordate permanent în baza legislației.

Cu referire la sporul pentru munca de noapte în sumă de 46,86 lei, Completul de judecată constată că instanța de fond neîntemeiat nu a reținut în soldă aceste plăți, întrucât această sumă a fost achitată reclamantului Rău Andrei pentru ultimele 12 luni efectiv lucrate, iar acest spor nu se încadrează în noțiunea de plată unică, urmând a fi inclus la stabilirea mărimii pensiei pentru vechime în muncă, deoarece a fost acordat permanent.

Completul judiciar apreciază critic argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a nu se include în cuantumul pensiei sumele achitate pentru orele de noapte, or intimatul nu a luat în considerare specificul activității reclamantului care implică activitatea colaboratorilor poliției de frontieră inclusiv pe timp de noapte.

Respectiv, plățile pentru munca prestată pe timp de noapte nu pot fi apreciate altfel, decât plăți care sunt acordare permanent.

Mai mult, Completul de judecată constată că, este incontestabil este faptul că apelantul Rău Andrei a activat în timp de noapte potrivit graficului stabilit de angajator.

Completul de judecată reține că, la emiterea deciziei privind stabilirea pensiei lui Rău Andrei, autoritatea publică arbitrar a exclus sumele achitate pentru orele de noapte, deoarece nu se încadrează în plăți cu caracter permanent, or la caz autoritatea urma să stabilească caracterul permanent sau nepermanent al plăților menționate reieșind din specificul funcției deținute de reclamant.

La fel, sportul pentru munca de noapte nu se include în categoria plăților compensatorii prevăzute de alin. 3 al pct. 3 din Hotărîrea Guvernului nr. 78/1994.

În ceea ce privește sporul pentru premiul anual în sumă de 15.297,65 lei și premiul unic în mărime de 12.496,36 lei, indicate în certificatul privind plata soldei, instanța de apel observă că legiuitorul a tratat în mod expres plățile stimulatorii cu caracter unic drept plăți compensatorii, în sensul pct.3 din Hotărârea de Guvern nr.78 din 21.02.1994.

Dispoziția Hotărârii de Guvern nr.78/1994 enumeră, printre plățile care „nu se includ” la calculul pensiei, în mod expres „plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă”.

Rațiunea acestei excluderi este transparentă, deoarece pensia trebuie să reflecte nivelul ordinar, tipic, al remunerării persoanei înainte de concediere, iar nu vârfuri excepționale de salariu obținute cu titlu de recompensă unică pentru anumite merite sau ocazii speciale.

În cazul suspus judecății, reclamantul nu a demonstrat că premiile în discuție ar fi fost premii recurente, integrate în schema de salarizare ca element constant, ci chiar înscrisul prezentat de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră le califică drept premii ocazionale. În absența unor probe contrare, calificarea angajatorului corespunde definiției de plăți stimulatorii cu caracter unic din pct.3 din Hotărârea de Guvern nr.78 din 21.02.1994.

Completul de judecată reține că, a include o asemenea plată excepțională în baza de calcul a pensiei, ar contraveni scopului normei și ar încălca caracterul de prestație derivată al pensiei, transformând-o într-o compensație influențată de elemente ocazionale.

În aceste condiții, excluderea sumelor de 15.297,65 lei și corespunzător 12.496,36 lei de la calculul pensiei este conformă cu dispozițiile Hotărârii

Guvernului nr.78 din 21.02.1994, iar pretențiile reclamantului sub acest aspect urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Din aceste considerațiuni, instanța de apel constată că în timp ce excluderea din baza de calcul a pensiei a sumelor aferente premiului anual în sumă de 15.297,65 lei și premiului unic în mărime de 12.496,36 lei a fost realizată în conformitate cu cerințele art.48 din Legea nr.1544/1993 și pct.3 din Hotărârea nr. 78 din 21 februarie 1994 și nu poate fi calificată ca ilegală, excluderea sporului pentru condiții de risc în cuantum de 50.042,15 lei și al sporului pentru munca de noapte în sumă de 46,86 lei nu este justificată prin niciun text de lege.

În aceste circumstanțe, pretențiile reclamantului privind includerea în baza de calcul a pensiei a premiului unic și anual ocazionale urmează a fi respinse ca neîntemeiate, iar pretențiile privind includerea sporului pentru condiții de risc și muncă de noapte urmează a fi admise ca întemeiate, cu consecința obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil – decizia privind recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă lui Rău Andrei, reieșind din veniturile realizate și reflectate în Certificatul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 7 din 30 martie 2023.

Astfel, Completul de judecată ajunge la concluzia de a anula decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Chișinău sectorul Rîșcani nr. 92/2023/43814 din 31 martie 2023.

În ceea ce privește capătul de cerere referitor la anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. R-964/23 din 4 mai 2023, instanța reține că reieșind din faptul că decizia Casa Națională de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Chișinău sectorul Rîșcani nr. 92/2023/43814 din 31 martie 2023 a fost anulată de instanță, fiind considerate neîntemeiate constatările și argumentele instituției în procesul de stabilire a pensiei, devine evident că răspunsul nr. R-964/23 din 4 mai 2023, care se întemeiază pe aceeași argumentație, nu poate fi menținut.

În acest sens, nu este conceput ca un act subsecvent să continue să existe după anularea actului principal pe care îl confirmă și îl justifică.

Prin urmare, pe acest temei, instanța va anula răspunsul Casa Națională de Asigurări Sociale nr. R-964/23 din 4 mai 2023 ca fiind neîntemeiat.

În aceste circumstanțe, Colegiul civil constată că instanța de fond a apreciat eronat situația atunci când a concluzionat că sporul pentru condițiile de risc și sporul pentru munca de noapte nu puteau fi incluse în calculul pensiei deoarece nu aveau caracter permanent.

Altfel, Colegiul civil apreciază că apelul declarat de Rău Andrei este întemeiat și urmează a fi admis. Prin urmare, ca efect al rejudecării cauzei în apel, se impune casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2025.

În această privință, instanța de apel va pronunța o nouă decizie, prin care va anula decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale nr. 92/2023/43814 din 31 martie 2023 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. R-964/23 din 4 mai 2023, va obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil prin care să efectueze recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă lui Rău Andrei, în partea cuantumului pensiei, începând cu 31 martie 2023 reieșind din veniturile realizate și reflectate în Certificatul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 7 din 30 martie 2023, prin includerea următoarelor plăți: sporul pentru munca de noapte, sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate. În rest, cerințele lui Rău Andrei se resping.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Rău Andrei, se admite.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2025.

Se rejudecă cauza și se pronunță o nouă decizie prin care:

Se admite parțial acțiunea în contencios administrativ depusă de Rău Andrei.

Se anulează decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, nr. 92/2023/43814 din 31 martie 2023 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. R-964/23 din 4 mai 2023.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil prin care să efectueze recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă lui Rău Andrei, în partea cuantumului pensiei, începând cu 31 martie 2023 reieșind din veniturile realizate și reflectate în Certificatul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 7 din 30 martie 2023, prin includerea următoarelor plăți: sporul pentru munca de noapte, sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate.

În rest, cerințele lui Rău Andrei se resping.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei